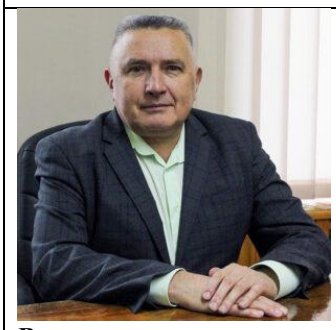
	Силабус вибіркового освітнього компонента (ВОК) **«АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ІСТОРІОГРАФІЇ»** **Галузь знань:** В Культура, мистецтво та гуманітарні науки **Спеціальність:** В9 Історія та археологія **Освітня програма:** Історія (мова навчання – українська) **Рівень вищої освіти:** третій (освітньо-науковий) рівень **Рік навчання:** 2026-2027 **Семестр:** 5.
Структурний підрозділ	Кафедра археології, спеціальних історичних і правознавчих дисциплін, історичний факультет
 Викладач:	**ПІБ:** Федьков Олександр Миколайович **Посада:** професор кафедри археології, спеціальних історичних і правознавчих дисциплін **Науковий ступінь:** доктор історичних наук **Вчене звання:** професор **E-mail:** fedkov@kpnu.edu.ua **Робоче місце:** навчальний корпус № 2 (вул. Татарська, 14), кафедра археології, спеціальних історичних і правознавчих дисциплін. **Профайл викладача:** https://kaf-asipd.kpnu.edu.ua/?page_id=325 https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=D8VWqGUAAAAJ https://www.facebook.com/san.fedkov
Лінк на освітній контент дисципліни	https://moodle.kpnu.edu.ua/
Статус дисципліни	вибірковий освітній компонент професійної підготовки
Обсяг дисципліни, кредити ЄКТС / години	4 кредити ЄКТС / 120 год.
Мова викладання	Українська
Форми навчання	Очна
Політика дисципліни	**Академічна доброчесність.** Очікується, що роботи здобувачів будуть їх оригінальними міркуваннями. Відсутність покликань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших здобувачів становлять, але не обмежують приклади можливої академічної недоброчесності. Списування під час практичних занять, підготовки до них, самостійної та контрольної роботи, заліку заборонені (зокрема, з використанням мобільних пристроїв). Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмових роботах здобувачів та фактів списування є підставою для їх незарахування викладачем (незалежно від масштабів плагіату чи обману). Використання здобувачами вищої освіти в освітньому процесі інструментів ШІ чітко визначено «Положенням про використання штучного інтелекту в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка», введено в дію наказом в.о. ректора від 02 вересня 2026 р., № 144-ОД. **Відвідування занять.** Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених курсом («Положення про організацію освітнього процесу в КПНУ імені Івана Огієнка» URL: https://drive.google.com/file/d/1ZbMN35h-7ZSJBBOVvL2bTCaLtRbcQA86/view) . Якщо здобувач не відпрацював пропущені навчальні заняття, не виправив оцінки 0, 1, 2, 3, отримані на навчальних заняттях, виконав завдання самостійної роботи та модульної контрольної роботи менше ніж на 60% від максимальної кількості балів, виділених на цей вид роботи, він вважається таким, що має академічну заборгованість за результатами поточного контролю. Пропущені заняття здобувач має відпрацювати. За відпрацьовані лекційні заняття оцінки не ставляться, за практичні заняття нараховуються бали середнього (4, 5, 6), достатнього (7, 8, 9) та високого рівня (10, 11, 12). Очікується, що здобувачі поступово відпрацьовуватимуть пропущені заняття й завершать цей процес вчасно (до останнього аудиторного заняття з дисципліни). Відпрацювання

	лекційного заняття передбачає знання здобувачем теоретичних питань плану. Відпрацювання пропущеного практичного заняття передбачає опанування теоретичних питань плану заняття. Очікується, що здобувачі не будуть запізнюватися на заняття, а мобільні телефони під час занять використовуватимуть лише з освітньою метою. Під час організації занять з використанням технологій дистанційного навчання очікується, що здобувач працюватиме на заняттях (з використанням платформ для відеоконференцій) з увімкненою вебкамерою. **Неформальна/інформальна освіта.** У випадку, якщо здобувач освіти отримав знання у неформальній та/або інформальній освіті, зарахування результатів навчання здійснюється згідно «Порядку визнання в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти (нова редакція)», зокрема, якщо їх тематика відповідає змісту навчальної дисципліни (окремій темі). URL: https://drive.google.com/file/d/19GCSM3y-K496gs8RQJp0mO9FjUJumB4T/view
Що будемо вивчати?	Будемо вивчати організаційні форми, методологічні засади та практики сучасної української історіографії (з 1991 р. і дотепер).
Чому це треба вивчати?	Вивчення цієї вибіркової дисципліни допоможе аспірантам осмислити теоретико-методологічні підходи, які використовуються сучасними українськими істориками при дослідженні різноманітних проблем вітчизняної історії та скористатися набутим досвідом при реалізації власного дисертаційного проєкту.
Яких результатів можна досягнути?	Очікувані результати навчання з дисципліни: **ПРН 01** Володіти передовими теоретичними, концептуальними та методологічними знаннями, загальним науковим кругозором, необхідним для критичного аналізу та переоцінки наявних знань і професійних практик у сфері вітчизняної, світової історії та археології. **ПРН 02** Розуміти загальні принципи, методи історичних наук, а також фундаментальну, загальнонаукову і конкретно-історичну методологію наукових досліджень, застосовувати їх у власних дослідженнях у сфері історії та археології і у викладацькій практиці. **ПРН 03** Вміти самостійно планувати та виконувати наукові і прикладні дослідження з історії та археології, здійснювати критичний аналіз результатів власних досліджень і результатів інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми з дотриманням академічної доброчесності. **ПРН 06** Вміти застосовувати набуті знання про теоретичні підходи, принципи, методи і прийоми пізнання в науково-дослідній діяльності в процесі підготовки дисертації та подальшій науковій і педагогічній роботі. **ПРН 07** Вміти з'ясовувати причинно-наслідкові зв'язки подій і явищ вітчизняної та світової історії та відтворювати основний зміст окремих питань (проблем) історичного минулого. **ПРН 078** Вміти формувати власне системне уявлення про тенденції розвитку основних теоретичних і методологічних положень вітчизняної та зарубіжної історичної науки про минуле. **ПРН 09** Знати і вміти інтерпретувати факти га сучасній теоретико-методологічній основі та з урахуванням досягнень вітчизняної і зарубіжної історіографії
Як можна використати набуті знання та уміння?	**Інтегральна компетентність.** Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми дослідницько-інноваційної і професійної діяльності в галузі історії та археології, що передбачає глибоке переосмислення наявних і створення нових цілісних знань з історії та археології та професійної практики з обраної спеціальності. **Загальні компетентності (ЗК)** **ЗК03** Здатність до абстрактного і критичного мислення, аналізу і синтезу, пошуку, оброблення й аналізу наукової інформації з різних джерел. **Спеціальні (фахові, предметні) компетентності спеціальності (СК):** **СК 01** Здатність поглиблювати володіння сучасними концепціями, розуміння теоретичних і практичних проблем історії розвитку й стану наукових знань з вітчизняного та всесвітнього минулого. **СК 02** Здатність застосовувати сучасні теорії, методології, ціннісні підходи, фундаментальні, загальнонаукові і конкретно-історичні принципи, методи, засоби та інструменти теоретичних і емпіричних досліджень у сфері історії й археології.

Зміст дисципліни	Сучасна українська історіографія в контексті світових тенденцій розвитку історичної науки. Організаційні засади та методологічні пошуки сучасної української історичної науки. Узагальнювальні праці з історії України: пошук нових концептуальних підходів. Давня та середньовічна історія України в сучасній українській історіографії. Українські землі під владою Речі Посполитої в українській історичній науці (з 1991 р. і дотепер). Історія Гетьманщини в сучасній науковій історичній літературі. Українські землі під владою Російської та Австрійської імперій (сучасна історіографія проблеми). Українська історіографія проблем національної революції 1917– 1921 рр. Сучасні дослідження історії України радянської доби. Україна доби незалежності в осмисленні сучасників.
Методи навчання	Словесні, наочні методи: лекція, розповідь, пояснення, бесіда, дискусія, диспут, мозкова атака, робота з першоджерелами, словниками, посібниками, дидактичними матеріалами та іншими джерелами інформації, робота з публікаціями в мережі Інтернет, створення й демонстрування презентацій; технології дистанційного навчання.
Інформаційне забезпечення	**Література:** 1. Історіографічний словник: Навч. посіб. для студентів історичних факультетів університетів / С. І. Посохов, С. М. Куделко, Л. Ю. Зайцева та ін.; за ред. С. І. Посохова. Харків: Східно-регіональний центр гуманітарно-освітніх ініціатив, 2004. 320 с. 2. Історіографічні дослідження в Україні / відп.ред. Ю.А.Пінчук. Київ: НАН України. Інститут історії України, 2005. Вип.15. Визначні постаті української історіографії XIX – XX ст. 620 с. 3. Калакура Я. Українська історіографія. Курс лекцій. Вид. 2-е, доп. Київ: Генеза, 2012. 512 с. 4. Калакура Я. Українська історіографія на переломі: від методологічного монізму до європейських орієнтирів: монографія. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2022. 464 с. 5. Колесник І. Українська історіографія: концептуальна історія. Київ: Інститут історії України НАН України, 2013. 566 с. 6. Кондратюк К. К., Сухий О. М. Сучасна національна історіографія новітньої історії України (1914–2009 рр.). Львів: Вид. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2010. 262 с. 7. Плохій С. Українська Кліо : Нариси про історію, істориків та пам'ять. Друге вид. Київ: ТОВ «Вид-во "Кліо"», 2022. 352 с. 8. Разиграєв О. Сучасна історіографія польсько-українських взаємин у Волинському воєводстві II Речіпосполитої: правовий статус та національна політика. Укр. іст. журнал. 2025. № 2. С. 191–208. 9. Сучасна російсько-українська війна: історіографічні, суспільно-політичні, соціально-економічні та культурно-духовні виміри. Наукова монографія. Riga, Latvia: "Baltija Publishing", 2024. 332 с. 10. Топольський Є. Як ми пишемо і розуміємо історію. Таємниці історичної наратії. Київ: К. І. С., 2012. 400 с. 11. Удод О., Ясь О. Культурний простір української історіографії у світлі радянізації та соціокультурних трансформацій XX – початку XXI ст. / за ред. В. Смолія. Київ: НАН України, Ін-т історії України, 2020. 400 с. 12. Українська історіографія на зламі XX і XXI століть: здобутки і проблеми. Колективна монографія / за ред. Л. Зашкільняка. Львів: Львівський нац. ун-т ім. Івана Франка, 2004. 406 с. 13. Федьков О. Православна церква на Поділлі у 1920–30-ті роки: сучасна українська історіографія // Старожитності Лукомор'я. 2022. № 5 (14). С. 60–70. (У співавторстві) (Видання категорії «Б») URL: http://www.lukomor.mosk.mksat.net/index.php/lukomor/article/view/180 14. Яремчук В. Минуле України в історичній науці УРСР післясталінської доби. Острог: Вид-во нац. ун-ту «Острозька академія», 2009. 526 с 15. Ясь О. Історик і стиль. Визначні постаті українського історіописання у світлі культурних епох (початок XIX – 80-ті роки XX ст.): У 2 ч. / відп. ред. В. А. Смолій. НАН України. Інститут історії України. Київ: Інститут історії України, 2014. Ч. 2. 650 с. 16. Stepanchuk Y. Melnychuk T. The Concept of «Ukraine» Evolution in Early Modern Times in Modern Ukrainian Historiography Coverage. *East European Historical Bulletin.* 2021. № 18. P. 229-238.

17. Zayarnyuk A. Historians As Enablers? Historiography, Imperialism, and the Legitimization of Russian Aggression. East / West: Journal of Ukrainian Studies. 2022. Vol. 9. № 2. С. 192-211.

Інформаційні ресурси

1. Сайт Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського URL: http://www.nbuv.gov.ua/
2. Сайт Національної Парламентської бібліотеки України URL: http://www.nplu.kiev.ua/
3. Сайт Інституту історії України НАН України. URL: http://history.org.ua/uk
4. Сайт Національного інституту стратегічних досліджень. URL : https://niss.gov.ua/
5. Сайт Інституту української археографії та джерелознавства ім. М.С. Грушевського НАН України. URL: http://archeos.org.ua/
6. URL: http://www.historians.in.ua/ – Historians
7. URL: http://www.loc.gov/ – Бібліотека Конгресу США
8. URL: http://chtyvo.org.ua/ – Чтиво. Електронна бібліотека

Обсяг дисципліни (години) та види занять	ДФН: Лекційні заняття (28 год.), практичні заняття (12 год.), самостійна робота (80 год.); ЗФН: Лекційні заняття (12 год.), практичні заняття (4 год.), самостійна робота (104 год.)
Система оцінювання результатів навчання	Основними методами контролю відповідно до критеріїв оцінювання знань здобувачів освіти та ефективності засвоєння ними курсу ґрунтується на таких формах участі студентів у освітньому процесі, які підлягають поточному контролю: виступ з основного питання на семінарському занятті, модульна контрольна робота (написання першого варіанту підрозділу дисертації «Історіографія проблеми», самостійна робота. Підсумковою оцінкою є залік. Розподіл балів, які отримують аспіранти:
Критерії оцінювання знань, умінь, навичок студентів на навчальних заняттях	Оцінювання на практичних заняттях відбувається за 12-бальною системою відповідно до критеріїв визначених «Положенням про рейтингову систему оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка». Максимальний бал оцінки поточної успішності здобувачів вищої освіти на навчальних заняттях рівний 12. *1 бал:* Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні засвоєння окремих фактів без зв'язку між ними: відповідає на запитання, які потребують відповіді „так" чи „ні". Здобувач порушує принципи академічної доброчесності. *2 бали:* Здобувач вищої освіти мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спроби розповісти суть заданого матеріалу, проте відповідає лише за допомогою викладача на рівні „так" чи „ні". Здобувач порушує принципи академічної доброчесності. *3 бали:* Здобувач вищої освіти намагається аналізувати на основі елементарних знань і навичок; виявляє окремі властивості; робить спроби виконання вправ, дій репродуктивного характеру; за допомогою викладача робить прості узагальнення. Здобувач порушує принципи академічної доброчесності. *4 бали:* Здобувач вищої освіти володіє початковими знаннями, знає близько половини навчального матеріалу, здатний певною мірою відтворити його; орієнтується у поняттях, визначеннях; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності. *5 балів:* Здобувач вищої освіти знає половину навчального матеріалу, розуміє сутність навчальної дисципліни, може дати визначення понять, категорій (однак з окремими помилками); вміє працювати з підручником, самостійно опрацьовувати частину навчального матеріалу; робить прості узагальнення але

Аудиторна робота	Самостійна робота	МКР	Залік
40	20	40	100

	окремі висновки не логічні, не послідовні. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності. *6 балів:* Здобувач вищої освіти розуміє основні положення навчального матеріалу, може поверхнево аналізувати події, ситуації, робить певні висновки; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою; самостійно відтворює більшу частину матеріалу; вміє застосовувати знання, користуватися додатковими джерелами. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності. *7 балів:* Здобувач вищої освіти правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, оперує базовими теоріями і фактами, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє наводити приклади на підтвердження певних думок; вміє самостійно користуватися додатковими джерелами; правильно використовує термінологію; здатен скласти таблиці, схеми. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності. *8 балів:* Знання здобувачем вищої освіти досить повні, він достатньо вільно застосовує вивчений матеріал; вміє аналізувати, робити висновки; відповідь повна, логічна, обґрунтована, однак з окремими неточностями; вміє самостійно працювати. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності. *9 балів:* Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим матеріалом, вміє аналізувати і систематизувати інформацію, робить аналітичні висновки, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; чітко тлумачить поняття, категорії, нормативні документи; формулює закони; може самостійно опрацьовувати матеріал, виконує прості творчі завдання; має сформовані типові навички. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності. *10 балів:* Здобувач вищої освіти володіє глибокими і міцними знаннями; може визначати тенденції та суперечності різних процесів; робить аргументовані висновки; практично оцінює сучасні тенденції, факти, явища, процеси; розв'язує творчі завдання; може сприймати іншу позицію як альтернативну; знає суміжні дисципліни; використовує знання, аналізуючи різні явища, процеси. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності. *11 балів:* Здобувач вищої освіти володіє узагальненими знаннями з навчальної дисципліни; вміє знаходити джерела інформації та аналізувати їх, ставити і розв'язувати проблеми, застосовувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності (диспути, круглі столи тощо); спроможній самостійно вивчити матеріал; оцінювати різноманітні явища, процеси; займає активну життєву позицію. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності. *12 балів:* Здобувач вищої освіти має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності; використовує широкий арсенал засобів для обґрунтування та доведення своєї думки; розв'язує складні проблемні завдання; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; уміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої здібності й нахили; використовує різноманітні джерела інформації; моделює ситуації в нестандартних умовах. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
Поточний контроль	Усне опитування, письмовий експрес-контроль, виступи здобувачів при обговоренні питань практичного заняття, виконання аналітичних завдань, модульна контрольна робота
Підсумковий контроль	Залік
Локація	Згідно з розкладом (https://kpnu.edu.ua/rozklad-zaniat/)